

PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

ZŠ Pardubice, Štefánikova 448

Vyučující: Mgr. Renata Janecká

Žáci: Petr Čapský, David Janecký, Patrik Hantscher, Ladislav Vašina

Reportáž

Dnes je 30. 3. 2015. Jsme v bytě pana Antonína Burdycha ve Rtyni v Podkrkonoší. Pan Burdych se narodil v Končinách, kde žil se svými rodiči, prarodiči a starším bratrem. Chlapcům bylo v době atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha osm a dvanáct let. Podle slov pana Burdycha bylo u nich doma vždy veselo, ale situace se brzy měla změnit. Rodina byla v odbojové skupině S21B. Hlavní postavou této skupiny byl strýc pana Burdycha, který vysvětluje její název.

„Satran, Bohdašín a 21, že to byla nějaká chata, kde se scházeli, už v roce 1941 na podzim. Byli tam učitelé a sokolové.“

Členy S21B byli maminka, babička, dědeček i tatínek. Ti všichni pomáhali radiotelegrafistovi Jiřímu Potůčkovi ukrývat se před nacisty. Jeho předposlední úkryt byl v Bohdašíně, předtím se ukrýval v Ležákách a asi na deseti místech v Pardubicích, ale stále musel vysílačku přemísťovat, protože ji nacisté zaměřovali. V Bohdašíně se Jiřího Potůčka dopadnout nepodařilo...

„Ten tam už Potůček nebyl, ten tam byl asi 8 dní a vysílal odtamtud poslední relaci do Londýna, o tom, že byl v Ležákách a ty Ležáky byly vypáleny a že už nemá spojení se svými druhy, s Alfrédem Bartošem, s velitelem, ani s Valčíkem, kterež už taky v Pardubicích nebyla přemístil se do Prahy..... Na Bohdašíně zatkli Satrana a odvezli ho do Červeného Kostelce k výslechu, tam ho zmlátili pořádně a potom zjistili, kde ten parašutista vlastně je a zjistili, že je na Končinách

Ten jeho úkryt, to měli rodiče za pokojem, byla tam udělaná zeď, bylo to v přízemí, ale chodilo se tam z půdy... Ty gestapáci, když tam vlezli, když Potůček utekl, tak tam byla ta vysílačka a přijímačka, peníze,

vysílací zprávy tam našli. I tam našli tu ampulku, co se mohl otrávit, kdyby chtěl. Jako to měli všichni parašutisti.“

Gestapo ještě ten den odpoledne přijelo na Končiny a vtrhlo do domu, kde kromě bratra nikdo nebyl. Ale rodiče s dědečkem byli nedaleko na poli.

„Rodiče to viděli a už se domů vracel tatínek a věděl, co se tam děje. Když tam viděl ty četníky a gestapáky. No a tedka hnedle oni uhodili na něj – kde máte parašutistu?Oni vzali bič a začali ho mlátita tatínek začal utíkat ...a oni po něm začali střílet, stříleli asi šest ran, po první ráně on klesl, pak ještě proběhl po cestě lesem a zůstal ležet a tam ho doběhl český četník, kterej ho tam hlídal....No, po šesti ranách nemohl utíkat, protože měl prostřelené plícea já pak, když jsem šel ze školy, tak jsem to všechno viděl... Tatínka naložili na vůz s trávou a vezli ho do Kostelce k výslechu, jenže on na kraji Červenýho Kostelce vykrvácel úplně a zemřel.“

Otec pana Burdycha chtěl svým útekem varovat a tím i zachránit život Jiřímu Potůčkovi a tomu se skutečně podařilo z domu dostat.

„Gestapáci začali prohledávat barák a dědu si vzali před sebou, protože měli strach, kdyby se Potůček někde objevil, že po nich začne střílet. A pak šli s dědou na půdu.... a to už Potůček slyšel ty rány, to střílení po tatínkovi ...a když došli na půdu, ...tak otevřel ten poklop a vystřelil a omylem střelil dědu do ramene... a to zas bylo štěstí, že ten děda se kácel z těch schodů dolů a ty gestapáci za ním a všichni spadli taky dolů a takže ten Potůček měl pár vteřin na to, aby proběhl po tý půdě, aby se dostal 4-5 metrů k takovému vikýři ...a skočil dolů a za barákem bylo asi 10 metrů bylo žitoa on se do toho žita skryl a začal střílet, měl 2 pistole... a běžel až na konec ovocné aleje.... a dostal se do lesaa prostě ho nechytli“.

Jak vše probíhalo, se dozvěděl pan Burdych od svého bratra.

„A já jsem byl v té době, když stříleli po Potůčkovi, to už jsem slyšel a když jsem docházel k lesu, tak už jeli gestapáci a v tom gestapáckým autu vezli dědu k výslechu a za tím autem utíkal můj brácha a ten mně to začal vypravovat. Ted' jak jsme šli tím lesem, ta cesta byla potřísněná tou tatínkovou krví...To bylo takový hrozný, mně to přišlo. No a šli jsme dál a doma ... před barákem ležela maminka, která se z toho zhroutila. S tou už jsme nemluvili, protože ona už z toho byla úplně zrcená.“

Na cestě domů byla ještě babička, která se stavila u své dcery, aby se s ní a její rodinou rozloučila.

„Pak přišla domů ...a my jsme byli rádi, že tam je aspoň ta babička. Jenže jsme tam byli asi hodinu, když najednou přijelo gestapo znova a nařídili jí- pojedete s námi. Babička se s námi rozloučila, políbila nás na čelo, řekla nám – pánbůh vás opatruj- a odjela s nima.... A byl konec, protože nikdo z nich se samozřejmě nemohli vrátit.... A všichni byli 9.července popraveni v Pardubicích. Tam bylo popraveno 194 lidí.“

Bratři Burdychovi doufali, že se ještě někdy s maminkou a babičkou setkají, i když od Němců dostali úmrtní listy, ale nevěřili tomu, že by popravili ženy a tak žili v naději, že jsou někde v koncentračním táboře a že se někdy znovu shledají. O tatínkově smrti nebylo pochyb, ale nakonec neměl ani svůj hrob, protože gestapo nařídilo exhumaci, rakev i tělo spálili a popel hodili do řeky.

Oba Burdychovi chlapci odešli k příbuzným a do jejich domu se nastěhovala Němka, která dělala na gestapu zapisovatelku. Bydlela tam až do 5.května 1945. V souvislosti s jejím odchodem byl jednou z posledních obětí II.světové války v Končinách souseď rodiny Burdychových pan Jiroušek.

„Já jsem chtěl jít hnedka 5.května 45 na Končiny, jenže ti naši mě nepustili. Kdežto Kostelecký..., tam šli a šli tam i s bráchou. Ta Němka tam ještě byla,... pomáhal jí stěhovat končinský občan, pan Jiroušek, který naneštěstí udělal to, že vzal obraz Hitlera ze stěny a hodil ho na zem a říkal - to už sem nepatří. Jenže ona se 7. května vrátila,vzala si 2 vojáky ...a naneštěstí tam přišel do toho baráku pan Jiroušek, ona je zavolala a řekla – toho zastřelte. A on začal utíkat a utíkal tou alejí a na konci té ovocné aleje ho střelili zezadu do hlavy.“

I když pan Burdych přišel téměř o celou svojí rodinu, hodnotí Jiřího Potůčka jako vynikajícího člověka, tichého, ne příliš řečného, spravedlivého a férového.

„Samozřejmě, že mě to zasáhlo na celý život, tyhle věci, pak ale když člověk dorůstal..., ale pak když někdo udělal takovouhle věc, za celej stát, že to byla jediná věc, kterou Češi udělali za války, to je zásluha velká.“

